

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Робоча програма навчальної дисципліни
"ОБЛІК АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит"
денної форми навчання

Харків. Вид. ХНЕУ, 2013

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 3 від 26.09.2012 р.

Укладачі: Маляревський Ю. Д.
Горяєва М. С.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Облік активів підприємства" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної форми навчання / укл. Ю. Д. Маляревський, М. С. Горяєва. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 40 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями і темами. Наведено плани лекцій, практичних занять, рекомендовану літературу, завдання для самостійного вивчення та питання для самодіагностики, критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної форми навчання.

Вступ

Облік займає важливе місце в системі управління, він відбиває реальні процеси виробництва, обігу, розподілу та споживання, характеризує фінансовий стан підприємства.

Обов'язковим видом обліку, який здійснюється на підприємстві, є бухгалтерський облік. Бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Користувачами інформації бухгалтерського обліку є фізичні або юридичні особи, тобто інвестори, власники, керівники, постачальники і покупці, банки, робітники підприємства, податкові та інші державні органи.

Одним із об'єктів бухгалтерського обліку є активи підприємства, тобто господарчі ресурси, якими володіє або розпоряджується саме підприємство. До них відносяться необоротні активи, запаси, грошові кошти, дебіторська заборгованість, фінансові інвестиції тощо.

Навчальна дисципліна "Облік активів підприємства" присвячена вивченню основних положень обліку активів підприємств. Вивчаються поняття активів, критерії визнання активів як елемента фінансової звітності підприємств, їх загальна характеристика та класифікація, види їх оцінки. Також розглядається склад необоротних і оборотних активів, стан дебіторської заборгованості, обсяг фінансових інвестицій. Вивчається порядок проведення переоцінки активів підприємствами, їх інвентаризації та порядок відображення їх результатів в обліку.

Освітньо-професійною програмою підготовки магістра галузі знань 0305 "Економіка і підприємництво" спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" навчальну дисципліну "Облік активів підприємства" віднесено до циклу професійної підготовки.

Метою навчальної дисципліни є надання студентам необхідних теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок з обліку активів на підприємствах України з використанням прогресивних форм і національних стандартів бухгалтерського обліку.

Завдання навчальної дисципліни – оволодіння навичками обліку активів підприємства для забезпечення його ефективного управління.

Предмет навчальної дисципліни – це вивчення методології організації та ведення обліку активів, що контролюються підприємством.

Структура навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Структура навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка магістрів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, що відповідають ECTS – 4. У тому числі: змістовних модулів – 2. Завдання для самостійної роботи	Шифр та назва галузі знань: 0305 – "Економіка і підприємництво"	Вибіркова Рік підготовки: – 1-й Семестр: 2
Кількість годин за змістовними модулями: змістовний модуль 1 – 74 години; змістовний модуль 2 – 70 годин. Усього 144 години	Шифр та назва спеціальності: 8.03050901 – "Облік і аудит"	Лекції (теоретична підготовка) – 18 годин. Практичні заняття – 16 годин. Самостійна робота – 110 годин
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни – 17. Кількість годин на тиждень: аудиторних – 2 години; самостійної роботи студента – 6 годин	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю: підсумковий модульний контроль

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни

З метою кращого засвоєння навчального матеріалу дисципліни студенти повинні до його початку опанувати знання та навички в галузі загальної економічної теорії, економіки підприємства, бухгалтерського, фінансового та податкового обліку та і звітності, обліку у галузях виробництва і послуг, обліку зовнішньоекономічної діяльності, обліку операцій в іноземній валюті, управлінського обліку, організації і методики економічного аналізу, обліку у зарубіжних країнах та інших.

У свою чергу знання з цієї навчальної дисципліни забезпечують успішне засвоєння такої навчальної дисципліни, як "Оцінка майна" а також забезпечують успішне виконання магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних і семінарських занять та в ході виконання практичних завдань. Велике значення в процесі вивчення матеріалу навчальної дисципліни має самостійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти певними компетентностями.

Перелік предметних компетентностей у розрізі тематики навчальної дисципліни наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Предметні компетентності, якими мають володіти магістри спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" після вивчення навчальної дисципліни "Облік активів підприємства"

Назва теми	Назва компетентностей
1	2
Змістовний модуль 1. Облік необоротних та оборотних активів	
Тема 1. Поняття активів, їх визнання, оцінка та класифікація	Здатність розроблення робочого плану рахунків з урахуванням специфіки діяльності підприємства. Здатність до класифікації активів на оборотні та необоротні. Здатність до використання різних видів оцінки активів. Здатність до читання фінансовій звітності. Здатність до застосування цін активного ринку для визначення справедливої вартості необоротних активів
Тема 2. Облік основних засобів та інших необоротних активів	Здатність до проведення оцінки основних засобів та інших необоротних активів . Здатність до здійснення обліку руху, ремонту основних засобів та інших необоротних активів. Здатність до визначення амортизації основних засобів та інших необоротних активів. Здатність до визначення фінансових доходів (витрат) з оренди необоротних активів
Тема 3. Облік інвестиційної нерухомості	Здатність відрізняти операційну та інвестиційну нерухомість. Здатність до визначення первісної вартості інвестиційної нерухомості та проведення оцінки інвестиційної нерухомості на дату балансу. Здатність до здійснення обліку руху інвестиційної нерухомості
Тема 4. Облік нематеріальних активів	Здатність до класифікації нематеріальних активів. Здатність до відображення в обліку руху нематеріальних активів та їх амортизації. Здатність до визначення гудвілу та відображення його в обліку

1	2
Тема 4. Облік нематеріальних активів	Здатність до класифікації нематеріальних активів. Здатність до відображення в обліку руху нематеріальних активів та їх амортизації. Здатність до визначення гудвілу та відображення його в обліку
Тема 5. Облік біологічних активів	Здатність до відображення в обліку руху біологічних активів та сільськогосподарської продукції, витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями Здатність до визначення зміни оцінки біологічних активів . Здатність до проведення оцінки біологічних активів на дату балансу та при первісному визнанні. Здатність до визначення фінансових результатів сільськогосподарської діяльності
Тема 6. Облік відстрочених податкових активів	Здатність до визначення відстрочених податків. Здатність до обліку змін відстрочених податкових активів. Здатність до відображення відстрочених податків у звітності
Змістовний модуль 2. Облік запасів, грошових коштів та засобів у розрахунках	
Тема 7. Облік запасів	Здатність до класифікації запасів. Здатність до проведення оцінки запасів на дату балансу. Здатність до застосування методів оцінки запасів при вибутті. Здатність до здійснення обліку руху запасів
Тема 8. Облік грошових коштів та їх еквівалентів	Здатність до контролю за зберіганням грошових коштів в касі підприємства. Здатність до оформлення документації для відкриття рахунків в установах банку. Відображення в обліку операцій з грошовими коштами та їх еквівалентами
Тема 9. Облік фінансових інвестицій	Здатність до класифікації та оцінки фінансових інвестицій на дату балансу. Здатність до відображення в обліку операцій з фінансовими інвестиціями. Здатність до відображення в обліку спільної діяльності
Тема 10. Облік дебіторської заборгованості. Облік витрат майбутніх періодів	Здатність до класифікації дебіторської заборгованості. Здатність до оцінки дебіторської заборгованості. Здатність до обрання методів розрахунку резерву сумнівних боргів, його нарахування та відображення його в обліку. Здатність до визначення витрат майбутніх періодів, їх розподілу та відображення в обліку
Тема 11. Переоцінка активів. Зменшення корисності активів	Здатність до вживання індексації та, активів. Здатність до проведення оцінки зменшення корисної вартості активів та до визначення втрат від її зменшення та відновлення корисності активів. Визначення суми очікуваного відшкодування активу та втрат від зменшення його корисності
Тема 12. Інвентаризація активів на підприємстві	Здатність до визначення необхідності проведення інвентаризації на підприємстві. Здатність до визначення результатів інвентаризації активів . Здатність до результатів інвентаризації на підприємстві

Ступінь опанування переліченими компетентностями визначається за допомогою Національної рамки кваліфікації. Опис кваліфікаційного рівня студентів щодо вивчення навчальної дисципліни "Облік активів підприємства" наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Опис кваліфікаційного рівня – магістр

Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог			
Знання законодавчо-нормативних актів, що регламентують ведення обліку на підприємствах; термінології, що використовується в навчальній дисципліні; особливостей та відмінностей обліку різних видів активів та види їх оцінки; порядку зарахування активів на баланс та їх відображення на звітну дату; порядку переведення активів до інших видів та вибуття; порядку проведення переоцінки; з визначення зменшення корисності активів та відновлення їх корисності; з відображення активів у фінансовій звітності та розкриття інформації у примітках	Використання вимог законодавства та П(С)БО при вирішенні складних завдань і проблем; проводити оцінку активів; здійснення обліку основних засобів, інвестиційної нерухомості, нематеріальних активів, запасів, грошових коштів, фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості; визначення відстрочених податкових активів; розрахунок витрат на поліпшення необоротних активів, суми зменшення корисності активів та відновлення їх корисності; відображення в обліку результатів інвентаризації	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтують, до фахівців і нефаківців. Використання іноземних мов у професійній діяльності	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування. Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди. Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним

2. Тематичний план навчальної дисципліни

З самого початку вивчення дисципліни студент має бути ознайомлений з програмою навчальної дисципліни, формами організації навчального процесу, зі змістом і обсягом навчальних модулів, а також з видами контролю та методикою оцінювання навчальної роботи.

Тематичний план навчальної дисципліни складається з двох модулів (табл. 4).

Таблиця 4

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота
Змістовний модуль 1. Облік необоротних та оборотних активів			
Тема 1. Поняття активів, їх визнання, оцінка та класифікація	1	1	6
Тема 2. Облік основних засобів та інших необоротних активів	3	3	10
Тема 3. Облік інвестиційної нерухомості	2	1	10
Тема 4. Облік нематеріальних активів	1	1	10
Тема 5. Облік біологічних активів	2	1	10
Тема 6. Облік відстрочених податкових активів	1	1	10
Усього за модулем 1	10	8	56
Змістовний модуль 2. Облік запасів, грошових коштів та засобів у розрахунках			
Тема 7. Облік запасів	1	1	8
Тема 8. Облік грошових коштів та їх еквівалентів	1	1	8
Тема 9. Облік фінансових інвестицій	2	2	10
Тема 10. Облік дебіторської заборгованості. Облік витрат майбутніх періодів	1	1	8
Тема 11. Переоцінка активів. Зменшення корисності активів	2	1	10
Тема 12. Інвентаризація активів на підприємстві	1	2	10
Усього за модулем 2	8	8	54
Разом за навчальною дисципліною	18	16	110

Навчальний процес згідно з програмою навчальної дисципліни "Облік активів підприємства" здійснюється в таких формах: лекційні та практичні заняття, семінари, самостійна робота, контрольні заходи.

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Змістовний модуль 1. Облік необоротних та оборотних активів

Тема 1. Поняття активів, їх визнання, оцінка та класифікація

Поняття активів та критерії їх визнання. Види оцінки активів. Класифікація активів. Оборотні та необоротні активи, їх склад. Розкриття інформації про активи підприємства в фінансовій звітності.

Тема 2. Облік основних засобів та інших необоротних активів

Основні засоби підприємства: визнання та оцінка основних засобів. Класифікація основних засобів. Склад первісної вартості основних засобів. Індексація, дооцінка і зниження балансової вартості основних засобів. Облік капітальних інвестицій. Первинні документи з обліку руху основних засобів. Шляхи надходження та вибуття основних засобів на підприємстві та порядок обліку їх руху.

Облік зносу (амортизації) основних засобів: методи нарахування амортизації, порядок визначення сум амортизаційних відрахувань та їх облік.

Аналітичний облік основних засобів.

Зменшення корисності основних засобів.

Облік об'єктів основних засобів при оренді. Орендна плата, облік основних засобів у орендаря та орендодавця. Оренда підприємств і цілісних майнових комплексів. Розрахунок фінансових витрат в складі орендних платежів.

Інвентаризація основних засобів.

Визначення та склад інших необоротних матеріальних активів. Облік надходження та вибуття інших необоротних активів та їх уцінка. Аналітичний та синтетичний облік інших необоротних матеріальних активів. Амортизація інших необоротних матеріальних активів.

Розкриття інформації про основні засоби та інші необоротні активи у фінансовій звітності.

Тема 3. Облік інвестиційної нерухомості

Поняття та визнання інвестиційної нерухомості. Аналітичний та синтетичний облік інвестиційної нерухомості. Види оцінки, склад первісної вартості інвестиційної нерухомості. Облік надходження на підприємство інвестиційної нерухомості. Облік поліпшення та ремонту об'єктів інвестиційної нерухомості. Облік зносу (амортизації) об'єктів інвестиційної нерухомості.

Оцінка інвестиційної нерухомості на дату балансу. Визначення справедливої вартості інвестиційної нерухомості. Облік зміни вартості інвестиційної нерухомості на дату балансу.

Переведення об'єктів операційної нерухомості до складу інвестиційної нерухомості. Виведення об'єктів зі складу інвестиційної нерухомості. Облік вибуття інвестиційної нерухомості

Розкриття інформації про біологічні активи у примітках до річної фінансової звітності.

Тема 4. Облік нематеріальних активів

Нематеріальні активи, їх склад і класифікація. Визнання і оцінка нематеріальних активів. Облік надходження і вибуття нематеріальних активів.

Первинна документація з обліку нематеріальних активів. Переоцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Зменшення корисності нематеріальних активів. Аналітичний та синтетичний облік нематеріальних активів.

Інвентаризація нематеріальних активів.

Розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності.

Гудвіл, його зміст і облік. Негативний гудвіл. Розкриття інформації про гудвіл у фінансовій звітності.

Тема 5. Облік біологічних активів

Поняття та визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Класифікація біологічних активів. Аналітичний та синтетичний облік біологічних активів та сільськогосподарської продукції.

Облік надходження та вибуття біологічних активів, сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів. Облік амортизації довгострокових біологічних активів.

Облік зміни оцінки біологічних активів. Визначення справедливої вартості біологічних активів і сільськогосподарської продукції на дату балансу та при первісному визнанні.

Облік витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями біологічних активів.

Склад фінансового результату від основної діяльності сільськогосподарського підприємства.

Розкриття інформації про біологічні активи та сільськогосподарську продукцію у примітках до річної фінансової звітності.

Тема 6. Облік відстрочених податкових активів

Поняття витрат за податком на прибуток. Поняття облікового прибутку (збитку) та податкового прибутку (збитку).

Відстрочені податкові активи та відстрочені податкові зобов'язання, їх визнання. Постійні та тимчасові різниці.

Відображення у бухгалтерському обліку нарахування поточного податку на прибуток, відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань.

Зміни відстрочених податкових активів та відстрочених податкових зобов'язань.

Розкриття інформації про відстрочені податкові активи у примітках до річної фінансової звітності.

Змістовний модуль 2. Облік грошових коштів та розрахунків з дебіторами

Тема 7. Облік запасів

Визнання і первісна оцінка запасів: визначення запасів, класифікація, одиниця обліку запасів, складові первісної вартості. Первинна документація по обліку руху запасів.

Облік руху запасів.

Аналітичний облік запасів. Облік запасів на складах і в коморах. Картка складського обліку. Облік запасів в бухгалтерії.

Методи оцінки при вибутті запасів.

Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП). Поняття та класифікація МШП. Документування операцій та аналітичний облік МШП.

Собівартість виробництва, реалізованої готової продукції. Рахунки обліку виробничої собівартості і обліку витрат за елементами.

Облік прямих виробничих витрат: матеріальних витрат, витрат на оплату праці, інших прямих витрат.

Склад та облік загальновиробничих витрат. Постійні і змінні загально-виробничі витрати Розподіл загальновиробничих витрат.

Облік і оцінка незавершеною виробництва.

Готова продукція: поняття та класифікація. Формування первісної вартості готової продукції. Документування руху готової продукції. Аналітичний та синтетичний облік готової продукції.

Інвентаризація запасів: оприбуткування надлишків; списання нестач.

Розкриття інформації про запаси в фінансовій звітності.

Тема 8. Облік грошових коштів та їх еквівалентів

Основні положення з обліку грошових коштів.

Облік касових операцій. Первинна облікова документація по касовим операціям. Основні вимоги до обліку і збереженню грошових коштів в касі підприємства. Синтетичний облік касових операцій. Інвентаризація грошових коштів в касі. Облік інших грошових коштів.

Порядок відкриття рахунків в установах банку. Первинна документація з обліку банківських операцій: грошові чеки, платіжні доручення, акредитиви, чеки, векселя і т. д. Синтетичний облік операцій на поточних та інших рахунках в банках.

Розкриття інформації про грошові кошти у фінансовій звітності.

Еквіваленти грошових коштів: акції, облігації, депозитні сертифікати і т. д.

Тема 9. Облік фінансових інвестицій

Класифікація фінансових інвестицій та розподіл їх залежно від впливу інвестора. Оцінка фінансових інвестицій при надходженні. Методи оцінки фінансових інвестицій на дату балансу.

Облік фінансових інвестицій зв'язаних сторін за методом участі в капіталі. Інші інвестиції зв'язаних сторін та інвестиції незв'язаним сторонам. Облік спільної діяльності.

Облік продажу фінансових інвестицій.

Документація з обліку довгострокових та короткострокових фінансових інвестицій.

Розкриття інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності.

Тема 10. Облік дебіторської заборгованості. Облік витрат майбутніх періодів

Поняття та класифікація дебіторської заборгованості.

Довгострокова дебіторська заборгованість, її склад та облік.

Облік розрахунків по векселям отриманим за продані товари (роботи, послуги): отримання грошових коштів в погашення векселя; погашення одержаним векселем кредиторської заборгованості; продаж векселя третій стороні.

Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками. Визначення та оцінка дебіторської заборгованості. Облікова документація по відвантаженню (відпустці) готової продукції, виконаним роботам, наданим послугам.

Резерв сумнівних боргів. Методи його розрахунку. Порядок використання резерву сумнівних боргів.

Облік розрахунків з різними дебіторами. Розрахунки за виданими авансами.

Розрахунки з підзвітними особами.

Розрахунки за претензіями. Розрахунки за відшкодуванням заподіяного збитку. Розрахунки з іншими дебіторами.

Первинні документи і обліку розрахунків з різними дебіторами. Аналітичний і синтетичний облік з різними дебіторами.

Інвентаризація дебіторської заборгованості.

Розкриття інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності.

Облік витрат майбутніх періодів. Склад витрат майбутніх періодів. Синтетичний і аналітичний облік витрат майбутніх періодів. Порядок списання (розподілу) витрат майбутніх періодів.

Тема 11. Переоцінка активів. Зменшення корисності активів

Види переоцінки активів: уцінка та дооцінка. Порядок проведення переоцінки активів на підприємстві. Відображення в обліку результатів переоцінки активів.

Відмінність переоцінки та знецінення активів.

Визнання та оцінка зменшення корисності активу.

Відновлення корисності активу. Розрахунок очікуваного відшкодування активу та втрат від зменшення його корисності.

Розкриття інформації про зменшення та відновлення корисності активу у фінансовій звітності.

Тема 12. Інвентаризація активів на підприємстві

Необхідність проведення інвентаризації. Строки проведення інвентаризації. Створення інвентаризаційної комісії.

Порядок проведення інвентаризації. Документація щодо проведення інвентаризації на підприємстві.

Результати, що виявлені в ході проведення інвентаризації. Відображення в обліку результатів інвентаризації активів.

4. Плани лекцій

Змістовний модуль 1. Облік необоротних та оборотних активів

Тема 1. Поняття активів, їх визнання, оцінка та класифікація

1. Поняття активів та критерії їх визнання.
2. Види оцінки та класифікація активів.
3. Розкриття інформації про активи підприємства в фінансовій звітності.

Література: [1–3; 5; 6; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 30–32].

Тема 2. Облік основних засобів та інших необоротних активів

1. Визнання та оцінка основних засобів, їх класифікація.
2. Первісна вартість основних засобів. Індexсація, переоцінка основних засобів.
3. Облік капітальних інвестицій.
4. Шляхи надходження та вибуття основних засобів на підприємстві та порядок їх обліку.
5. Первинна документація з обліку руху основних засобів.
6. Знос амортизація основних засобів: методи нарахування амортизації, порядок визначення сум амортизаційних відрахувань та їх облік.
7. Аналітичний облік основних засобів.
8. Облік об'єктів основних засобів у орендодавця та орендатора.
9. Облік інших необоротних матеріальних активів. Облік руху інших необоротних активів, їх уцінка. Амортизація інших необоротних матеріальних активів.
10. Інвентаризація основних засобів та інших необоротних активів.
11. Розкриття інформації про основні засоби та інші необоротні активи у фінансовій звітності.

Література: [1–3; 4; 6; 9; 10; 14; 16–18; 23; 26; 27; 29–31].

Тема 3. Облік інвестиційної нерухомості

1. Поняття та визнання інвестиційної нерухомості.
2. Аналітичний та синтетичний облік інвестиційної нерухомості. Склад первісної вартості інвестиційної нерухомості.
3. Облік надходження інвестиційної нерухомості.
4. Оцінка інвестиційної нерухомості на дату балансу. Визначення справедливої вартості інвестиційної нерухомості.
5. Переведення об'єктів нерухомості до інвестиційної нерухомості та виведення їх зі складу інвестиційної нерухомості.
6. Розкриття інформації про біологічні активи у примітках до річної фінансової звітності.

Література: [1; 3; 6; 9; 14; 16; 17; 18; 26; 27; 29–31].

Тема 4. Облік нематеріальних активів

1. Поняття нематеріальних активів, їх склад і класифікація. Визнання і оцінка нематеріальних активів.
2. Облік надходження і вибуття нематеріальних активів. Первинна документація з обліку нематеріальних активів.
3. Амортизація нематеріальних активів та її відображення в обліку.
4. Переоцінка нематеріальних активів.
5. Інвентаризація нематеріальних активів.
6. Гудвіл, його зміст і облік.
7. Розкриття інформації про нематеріальні активи та інші необоротні активи у фінансовій звітності.

Література: [1–4; 6; 9; 14; 16;17; 22; 26–31].

Тема 5. Облік біологічних активів

1. Поняття та визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції.
2. Класифікація біологічних активів. Аналітичний та синтетичний облік біологічних активів та сільськогосподарської продукції.
3. Облік надходження біологічних активів.
4. Облік амортизації довгострокових біологічних активів.
5. Облік зміни оцінки біологічних активів.
6. Облік вибуття довгострокових біологічних активів.
7. Облік сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів при первісному визнанні.
8. Визначення справедливої вартості біологічних активів і сільськогосподарської продукції.
9. Облік витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями біологічних активів.
10. Визначення фінансового результату від основної діяльності сільськогосподарського підприємства.
11. Розкриття інформації про біологічні активи у примітках до річної фінансової звітності.

Література: [1–4; 6– 8; 11; 12; 14; 16– 20; 24–27; 29–31].

Тема 6. Облік відстрочених податкових активів

1. Поняття витрат за податком на прибуток.
2. Відстрочені податкові активи, їх визнання.
3. Розкриття інформації про відстрочені податкові активи у примітках до річної фінансової звітності.

Література: [1–3; 6; 9; 14; 17; 26–28; 30].

Змістовний модуль 2. Облік запасів, грошових коштів та засобів у розрахунках

Тема 7. Облік запасів

1. Визнання оцінка та класифікація запасів.
2. Первинна документація по обліку руху запасів.
3. Синтетичний облік руху запасів. Аналітичний облік запасів.
4. Методи оцінки при вибутті запасів.
5. Облік малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП).
6. Собівартість виробництва, реалізованої готової продукції.
7. Облік і оцінка незавершеною виробництва.
8. Готова продукція: поняття та класифікація. Формування первісної вартості готової продукції. Облік готової продукції.
9. Інвентаризація запасів.
10. Розкриття інформації про запаси в фінансовій звітності.

Література: [1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 21; 26; 27; 29–31].

Тема 8. Облік грошових коштів та їх еквівалентів

1. Облік касових операцій. Первинна облікова документація по касовим операціям. Основні вимоги до обліку і збереженню грошових коштів в касі підприємства.
2. Інвентаризація грошових коштів в касі. Облік інших грошових коштів.
3. Порядок відкриття рахунків в установах банку.
4. Первинна документація з обліку банківських операцій.

5. Синтетичний облік операцій на поточних та інших рахунках у банках.
6. Еквіваленти грошових коштів.
7. Розкриття інформації про грошові кошти та їх еквіваленти у фінансовій звітності.

Література: [1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 29; 30; 31].

Тема 9. Облік фінансових інвестицій

1. Класифікація та оцінка фінансових інвестицій.
2. Методи оцінки фінансових інвестицій на дату балансу.
3. Облік фінансових інвестицій.
4. Облік спільної діяльності.
5. Розкриття інформації про фінансові інвестиції у фінансовій звітності.

Література: [1–3; 4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 30; 31].

Тема 10. Облік дебіторської заборгованості. Облік витрат майбутніх періодів

1. Поняття, оцінка та класифікація дебіторської заборгованості.
2. Довгострокова дебіторська заборгованість, її склад та облік.
3. Облік розрахунків за векселями отриманими за продані товари (роботи, послуги).
4. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками. Резерв сумнівних боргів.
5. Облік розрахунків з різними дебіторами. Первинні документи і обліку розрахунків з різними дебіторами. Аналітичний і синтетичний облік з різними дебіторами.
6. Інвентаризація дебіторської заборгованості.
7. Розкриття інформації про дебіторську заборгованість у фінансовій звітності.
8. Облік витрат майбутніх періодів.

Література: [1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 30; 31].

Тема 11. Переоцінка активів. Зменшення корисності активів

1. Види переоцінки активів. Порядок проведення переоцінки активів на підприємстві.
2. Визнання та оцінка зменшення корисності активу.
3. Відновлення корисності активу. Розрахунок очікуваного відшкодування активу та втрат від зменшення його корисності.
4. Розкриття інформації про зменшення та відновлення корисності активу у фінансовій звітності.

Література: [1–3; 4; 6; 9; 10; 14; 16–18; 26–31].

Тема 12. Інвентаризація активів на підприємстві

1. Підготовка до проведення інвентаризації.
2. Порядок проведення інвентаризації. Результати, виявлені в ході проведення інвентаризації.
3. Оформлення результатів інвентаризації.

Література: [1; 3; 4–6; 9; 14–17; 26; 29; 30–32].

5. Плани практичних (семінарських) занять

Практичне заняття є однією із форм навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування завдяки індивідуальному виконанню студентом відповідно сформульованих завдань.

Основна мета практичного заняття полягає в розширенні, поглибленні та деталізації теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях, в процесі самостійної роботи та спрямувати їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення вмінь і навичок, уміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань, розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викла-

дачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Оцінки, отримані студентом за окремі практичні заняття враховуються при виставленні поточної модульної оцінки з навчальної дисципліни. Перелік тем практичних занять наведено у табл. 5.

Таблиця 5

Перелік тем практичних занять

Змістовний модуль	Теми практичних завдань	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовний модуль 1. Облік необоротних та оборотних активів	1. Облік основних засобів та інших необоротних активів	3	[1–4; 6; 9; 10; 14; 16–18; 23; 26; 27; 29–31].
	2. Облік інвестиційної нерухомості	1	[1–3; 6; 9; 14; 16–18; 26; 27; 29–31]
	3. Облік нематеріальних активів	1	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 22; 26–31].
	4. Облік біологічних активів	1	[1–4; 6–8; 11; 12; 14; 16–20; 24–27; 29–31].
Змістовний модуль 2. Облік запасів, грошових коштів та засобів у розрахунках	5. Облік запасів	1	[1–3; 4; 6; 9; 14; 16; 17; 21; 26; 27; 29; 30–31].
	6. Облік грошових коштів та їх еквівалентів	1	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 29–31].
	7. Облік фінансових інвестицій	2	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 30; 31].
	8. Облік дебіторської заборгованості. Облік витрат майбутніх періодів	1	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 30; 31].
	9. Переоцінка активів. Зменшення корисності активів	1	[1–4; 6; 9; 10; 14; 16–18; 26; 27; 29–31].

Теми семінарських занять

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію з попередньо визначених тем навчальної дисципліни "Облік активів підприємства", до яких студенти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань, у тому числі – рефератів.

На семінарському занятті викладач оцінює виступи студентів, їх активність у дискусії, вміння формулювати свою думку тощо.

Підсумкові оцінки за семінарське заняття вносяться до журналу викладача і враховується в підсумковій оцінці з даної навчальної дисципліни.

Перелік тем практичних занять наведено у табл. 6.

Таблиця 6

Перелік тем семінарських занять

Змістовний модуль	Теми семінарських завдань	Кількість годин	Література
Змістовний модуль 1. Облік необоротних та оборотних активів	1. Визнання активів підприємства, їх оцінка та класифікація	1	[1–3; 5; 6; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 30–32].
	2. Облік відстрочених податкових активів	1	[1–3; 6; 9; 14; 17; 26–28; 30].
Змістовний модуль 2. Облік запасів, грошових коштів та засобів у розрахунках	3. Інвентаризація активів на підприємстві	2	[1; 3–6; 9; 14–17; 26; 29–32].

6. Самостійна робота студентів

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни окрім лекційних, практичних завдань, тобто аудиторної роботи, є самостійна робота студентів з національними стандартами бухгалтерського обліку, спеціальною обліковою літературою, статтями у періодичних виданнях з бухгалтерського обліку. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Основні види самостійної роботи, що пропонуються студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних правил відображення в обліку активів за національними стандартами бухгалтерського обліку.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, тестування, робота в малих групах.
5. Виконання самостійної роботи з окремих тем навчальної дисципліни з відображення в обліку активів національними стандартами бухгалтерського обліку.
6. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самодіагностики.

Перелік завдань для самостійної роботи студентів наведений в табл. 7.

Таблиця 7

Перелік завдань для самостійного опрацювання

№ п/п	Зміст завдання для самостійного опрацювання (за модулями та темами)	Література
1	2	3
Змістовний модуль 1. Облік необоротних та оборотних активів		
1	Відображення активів у балансі та їх оцінка	[1–3; 5; 6; 9; 12; 14; 17; 18; 26; 30–32].
2	Проблема вибору методу нарахування амортизації основних засобів	[1–4; 6; 9; 10; 14; 16–18; 23; 26; 27; 29–31].
3	Види оренди основних засобів. Розрахунок фінансових витрат по оренді необоротних активів та їх розподіл	[1–4; 6; 9; 10; 14; 16–18; 23; 26; 27; 29–31].
4	Особливості інвентаризації оборотних та необоротних активів	[1; 3–6; 9; 14–17; 26; 29; 30–32].
5	Особливості визначення фінансового результату у сільськогосподарському виробництві	[1–4; 6–8; 11; 12; 14; 16–20; 24–27; 29–31].
6	Порядок розрахунку постійних та змінних різниць	[1–3; 6; 9; 14; 17; 26–28; 30].
Змістовний модуль 2. Облік запасів, грошових коштів та засобів у розрахунках		
7	Вибір методів оцінки вибуття запасів. Методи контролю за використанням сировини і матеріалів у виробництві. Особливості інвентаризації незавершеного виробництва	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 21; 26; 27; 29–31].
8	Облік грошових документів та грошових коштів в дорозі, облік депозитів,	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 29–31].

1	2	3
9	Оцінка фінансових інвестицій при надходженні та вибутті	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 30; 31].
10	Облік векселів отриманих	[1–4; 6; 9; 14; 16; 17; 26; 27; 30; 31].
11	Прядок проведення переоцінки активів та визначення зменшення корисності активів підприємства	[1–4; 6; 9; 10; 14; 16–18; 26; 27; 29–31].
12	Особливості проведення інвентаризації на сільськогосподарських підприємствах	[1; 3–6; 9; 14–17; 26; 29–32].

7. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Поняття активів та критерії їх визнання.
2. Види оцінки активів.
3. Класифікація активів.
4. Склад необоротних та оборотних активів.
5. Визнання та оцінка основних засобів.
6. Класифікація основних засобів.
7. Склад первісної вартості основних засобів.
8. Індксація, дооцінка і зниження балансової вартості основних засобів.
9. Облік капітальних інвестицій.
10. Первинні документи з обліку руху основних засобів.
11. Надходження основних засобів на підприємство та його облік.
12. Облік вибуття основних засобів.
13. Сутність капітальних інвестицій на придбання основних засобів і їх призначення.
14. Методи нарахування амортизації.
15. Спільність і відмінність зносу та амортизації.
16. Облік витрат з ремонту основних засобів.
17. Аналітичний облік основних засобів.
18. Облік основних засобів у орендаря та орендодавця.
19. Порядок проведення інвентаризації основних засобів і відображення її результатів.
20. Поняття інвестиційної нерухомості та операційної нерухомості.
21. Критерії визнання інвестиційної нерухомості.

22. Облік інвестиційної нерухомості за первісною вартістю.
23. Облік інвестиційної нерухомості за справедливою вартістю.
24. Нарахування та облік зносу (амортизації) інвестиційної нерухомості.
25. Облік надходження інвестиційної нерухомості.
26. Облік переведення об'єктів нерухомості до інвестиційної нерухомості.
27. Облік вибуття інвестиційної нерухомості.
28. Визначення доходів (витрат) від збільшення (зменшення) вартості інвестиційної нерухомості.
29. Поняття, склад і класифікація нематеріальних активів.
30. Визнання і оцінка нематеріальних активів.
31. Облік надходження і вибуття нематеріальних активів.
32. Первинна документація з обліку нематеріальних активів.
33. Амортизація нематеріальних активів.
34. Аналітичний облік нематеріальних активів.
35. Склад інших необоротних активів і як вони враховуються.
36. Визначення інших необоротних матеріальних активів.
37. Облік надходження та вибуття інших необоротних активів і їх уцінка. Синтетичний облік інших необоротних матеріальних активів.
38. Аналітичний облік інших необоротних матеріальних активів. Амортизація інших необоротних матеріальних активів.
39. Поняття сільськогосподарської діяльності, біологічних активів, додаткових біологічних активів, сільськогосподарської продукції.
40. Класифікація біологічних активів.
41. Критерії визнання біологічних активів та сільськогосподарської продукції.
42. Як організується аналітичний та синтетичний облік біологічних активів та сільськогосподарської продукції?
43. Поняття витрат на місці продажу, їх склад.
44. Облік довгострокових біологічних активів.
45. Облік поточних біологічних активів.
46. Оцінка біологічних активів на дату балансу.
47. Облік сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів.
48. Облік витрат, пов'язаних з біологічними перетвореннями біологічних активів.

49. Склад фінансового результату від основної діяльності.
50. Визначення доходів (витрат) від первісного визнання сільсько-господарської продукції та додаткових біологічних активів.
51. Визначення доходів (витрат) від збільшення (зменшення) їх вартості біологічних активів на дату балансу.
52. Поняття відстрочених податкових активів, відстрочених податкових зобов'язань, витрат за податком на прибуток.
53. Види змін, що відбуваються за відстроченими податками.
54. Первинна документація з одержання матеріальних цінностей від постачальників і за виконані роботи й надані послуги підрядником.
55. Визначення запасів, класифікація, одиниця обліку запасів.
56. Класифікація виробничих запасів.
57. Складові первісної вартості запасів.
58. Облік руху запасів.
59. Аналітичний облік запасів. Облік запасів на складах і в коморах.
60. Облік запасів у бухгалтерії.
61. Методи оцінки при вибутті запасів.
62. Документальне оформлення відпуску запасів у виробництво і на сторону.
63. Поняття та класифікація малоцінних швидкозношуваних предметів (МШП).
64. Документування операцій та аналітичний облік МШП.
65. Особливості обліку МШП.
66. Порядок списання МШП при вибутті з експлуатації.
67. Поняття та класифікація готової продукції.
68. Формування первісної вартості готової продукції.
69. Документування руху готової продукції.
70. Аналітичний та синтетичний облік готової продукції.
71. Облік касових операцій.
72. Первинна облікова документація за касовими операціями.
73. Основні вимоги до обліку і збереженню грошових коштів у касі підприємства.
74. Порядок відкриття рахунків в установах банку.
75. Послідовність ведення обліку операцій на рахунках у банках.
76. Первинна документація з обліку банківських операцій.
77. Облік інших грошових коштів.
78. Еквіваленти грошових коштів і ведення їх обліку.

79. Класифікація фінансових інвестицій.
80. Оцінка фінансових інвестицій при надходженні.
81. Методи оцінки фінансових інвестицій на дату балансу.
82. Облік фінансових інвестицій зв'язаних сторін за методом участі в капіталі.
83. Інші інвестиції зв'язаних сторін та інвестиції незв'язаним сторонам.
84. Облік спільної діяльності.
85. Склад довгострокових фінансових інвестицій.
86. Поняття та класифікація дебіторської заборгованості.
87. Довгострокова дебіторська заборгованість, її склад та облік.
88. Облік розрахунків за векселями отриманими.
89. Облік продажу векселів.
90. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками.
91. Визначення і оцінка дебіторської заборгованості.
92. Створення резерву сумнівних боргів та порядок його використання.
93. Методи розрахунку резерву сумнівних боргів.
94. Відображення в обліку розрахунків з різними дебіторами.
95. Облік розрахунків за виданими авансами.
96. Облік розрахунків з підзвітними особами.
97. Облік розрахунків за претензіями.
98. Розрахунки з відшкодування заподіяного збитку.
99. Інвентаризація дебіторської заборгованості.
100. Облік витрат майбутніх періодів.
101. Порядок списання (розподілу) витрат майбутніх періодів.
102. Порядок проведення переоцінки активів.
103. Порядок оцінки зменшення корисної вартості активів.
104. Визначення суми очікуваного відшкодування активу та втрат від зменшення його корисності.
105. У яких випадках проводиться інвентаризація?
106. Порядок проведення інвентаризації.
107. Строки проведення інвентаризації.
108. Створення інвентаризаційної комісії.
109. Результати, виявлені в ході проведення інвентаризації.
110. Оформлення результатів інвентаризації.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних завдань та їх перевірки, перевірки і захисту поточних завдань, індивідуальних та групових консультацій.

Комплексна оцінка засвоєння теоретичного і практичного матеріалу проводиться за результатами індивідуального здавання виконаних робіт.

9. Методики активізації процесу навчання

При викладанні навчальної дисципліни "Облік активів підприємства" для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування таких навчальних технологій, як: проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, ділові та рольові ігри, презентації, банки візуального супроводження (табл. 8).

Таблиця 8

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Проблемні лекції направлено на логічне мислення студентів, питання теми обмежуються ключовими моментами. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів	Проблемна лекція з питання: "Відображення активів у балансах, складених за П(С)БО і МСФЗ" (за темою 1)
	Проблемна лекція з питання: "Нарахування амортизації у бухгалтерському та податковому обліку" (за темами 2, 3)
	Проблемна лекція з питання: "Вплив методів оцінки запасів при вибутті на стан активів підприємства" (за темою 6)
	Проблемна лекція з питання: "Облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі" (за темою 9)

1	2
Робота в малих групах створює можливість для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування	Робота в малих групах при визначенні амортизаційних відрахувань за різними методами (за темами 2, 3)
	Робота в малих групах при розрахунку вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції (за темами 5)
	Проблемна лекція з питання: "Особливості визначення податку на прибуток у бухгалтерському та податковому обліку" (за темою 6)
	Робота в малих групах при визначенні суми списаних запасів (за темою 7)
	Робота в малих групах при визначенні при визначенні резерву сумнівних боргів (за темою 10)
	Робота в малих групах при визначенні зменшення корисності основних засобів (за темою 11)
Семінари-дискусії – це обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів	Проблемне повідомлення та дискусія з питання: "Класифікація оборотних активів підприємства залежно від галузі економіки" (за темою 1)
	Проблемне повідомлення та дискусія з питання: "Облік на підприємствах відстрочених податкових активів" (за темою 5)
	Проблемне повідомлення та дискусія з питання: "Використання методів контролю активів на підприємствах" (за темою 7)
Мозкові атаки – це метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає у тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за короткий термін	Мозкова атака щодо визначення оцінки необоротних активів у балансі підприємства (за темою 1)
	Мозкова атака щодо визначення складу первісної вартості необоротних активів (за темою 2, 3, 4)
	Мозкова атака щодо складу МШП (за темою 7)
	Мозкова атака щодо визначення складу первинної документації з обліку грошових коштів (за темою 8)

1	2
Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу	Проблемна ситуація: "Неправильно відображені в балансі необоротні активи" (за темою 1)
	Виробнича ситуація: "Списання безнадійної дебіторської заборгованості за рахунок резерву сумнівних боргів" (за темою 10)
	Управлінська ситуація: "Своєчасно не відображені господарські операції за результатами проведеної інвентаризації в обліку та звітності" (за темою 12)
Рольові ігри – це зарані сплановані ролі студентів у вирішенні проблемної роботи, яка пов'язана з обліком активів підприємства	Практичне заняття з обліку дебіторської заборгованості. За наведеними даними кожна група студентів виконує роботу зі складання відомостей з обліку розрахунків з дебіторами, розраховує суму резерву сумнівних боргів за різними методами (за темою 10)
Презентації – це виступи перед аудиторією представників групи студентів, які поділяються досягненнями групи, звіту про виконання індивідуальних завдань	Презентація малими групами заповнених відомостей з обліку дебіторської заборгованості, розрахунку резерву сумнівних боргів за різними методами (за темою 10)
Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності	Бланки первинної документації з обліку активів. Бланки фінансової звітності підприємств

10. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Під час навчання студенти отримують знання на лекціях, виконуючи практичні завдання щодо різних розділів обліку активів. Оцінка знань, умінь та навичок студентів проводиться за всіма складовими видами занять, що передбачені програмою навчальної дисципліни. Оцінювання знань студентів проводиться за прийнятою в університеті 12-бальною шкалою з урахуванням таких критеріїв:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та практики питання, що розглядається;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

3) ознайомлення з рекомендованими та додатковими джерелами інформації;

4) вміння поєднати теоретичну і практичну підготовку при вирішенні конкретних завдань згідно з навчальною програмою дисципліни;

5) логічність та стиль викладання матеріалу в письмових роботах, відповідях в аудиторії.

Для оцінки рівня відповідей студентів на теоретичні запитання та вирішення практичних завдань використовуються такі критерії:

оцінка **11–12 балів** ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, засвоєння рекомендованої літератури, чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами фінансового обліку, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Відповідь на теоретичне питання має бути правильною та повною;

оцінка **10 балів** ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та рекомендованої літератури, чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами фінансового обліку, вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Відповідь на теоретичне питання має бути правильною та повною, оформлення відповіді логічним та послідовним. Припускаються незначні випадкові погрішності, які не надають суттєвого впливу на повноту та змістовність відповіді;

оцінка **8–9 балів** ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач. Оцінка "добре" ставиться за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "відмінно", при наявності незначних арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення задачі є правильним, але припущені неточності у розрахунках певних показників або не зовсім повних висновків з одержаних результатів вирішення задачі);

оцінка **7 балів** ставиться за неповне висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач. Оцінка "задовільно" ставиться за умови, якщо завдання в основному виконане та мету завданню досягнуто, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни;

оцінка **4–6 балів** ставиться часткове висвітлення змісту теоретичних питань та часткове вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач. Оцінка "достатньо" ставиться за умови, якщо завдання частково виконане, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни;

оцінка **3 бали** ставиться за не опанування значної частини програмного матеріалу, невміння виконувати практичні завдання, розв'язувати задачі;

оцінка **1–2 бали** ставиться за невиконання завдання взагалі.

Поточно-модульний контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: теоретичний (лекційний) модульний контроль та практичний модульний контроль.

Лекційний модульний контроль проводиться у письмовій формі за відповідними білетами. Структура білета з модульного контролю залежить від змісту конкретного модуля (тестові завдання, розгляд виробничої ситуації і т. д.).

Практичний модульний контроль проводиться у письмовій формі у вигляді вирішення задач з розгляду конкретної виробничої ситуації.

При проведенні практичного модульного контролю враховується оцінка з перевірки та оцінювання знань студента під час проведення семінарських і практичних занять.

При підведенні підсумків роботи студентів над змістовним модулем виставляється підсумкова оцінка з поточного контролю. Вона складається з оцінки за результатом лекційного модульного контролю і оцінки результатів практичного модульного контролю.

Підсумкова оцінка виставляється студентам, які мають позитивні оцінки за результатами двох поточно-модульних контролів (середньоарифметична оцінка). Підсумкова оцінка виводиться як середньоарифметична оцінка результатів двох поточно-модульних контролів.

Приклад підсумкового поточно-модульного контролю
Підсумкова контрольна робота за змістовним модулем 1
Лекційний модуль
Варіант 1

1. Біологічний актив – це...
2. Сільськогосподарська діяльність – це...
3. Яким чином визначається справедлива вартість біологічних активів і сільськогосподарської продукції?

Здійснити необхідні розрахунки. Скласти журнал господарських операцій з переоцінки основних засобів.

2. Підприємство побудувало господарським способом будівлю складу. Витрати на будівництво склали:

Проектні роботи, виконані підрядчиком – 112 000 грн, (окрім того ПДВ, будматеріали – 4 200 грн, зарплата та нарахування на зарплату – 51 200 грн, амортизація основних засобів 1 200 грн, послуги сторонніх організацій (без ПДВ) 6 300 грн. Будівля введена в експлуатацію як операційна нерухомість. Строк корисного використання 20 років. Метод нарахування амортизації прямолінійний.

Через рік використання прийнято рішення про передачу будівлі складу в оренду, Для підтримки об'єкта у нормальному стані було проведено поточний ремонт об'єкта: використано будівельні матеріали у сумі 2380 грн., нарахована зарплата робітникам за ремонт 4 160 грн, витрати з послуг сторонніх організацій склали 2 100 грн.

Здійснити необхідні розрахунки. Скласти журнал господарських операцій.

3. Скласти журнал господарських операцій з відображення з обліку біологічних активів. Здійснити необхідні розрахунки.

Сільськогосподарське підприємство ТОВ "Обрій" безоплатно отримано корів у кількості чотирьох голів, справедлива вартість яких встановлена у сумі 4 120 грн за голову. Для доставки тварин на підприємство було використано автотранспорт сторонньої організації, вартість послуг становила. 1 260 грн, у тому числі ПДВ, за які здійснена передоплата. Корови введені до молочного стада великої рогатої худоби.

За час корисного використання нарахована амортизація у сумі 250 грн.

Також отримано безоплатно поросят (поточні біологічні активи) у кількості 10 голів за справедливою вартістю 450 грн за одну голову. Витрати на транспортування поросят у господарство, що виконані допоміжним виробництвом (автогосподарством), склали 280 грн.

На дату балансу постійною діючою комісією з визначення справедливої вартості біологічних активів та сільськогосподарської продукції встановлено справедливую вартість 1 голови корови у сумі 4 080 грн, 1 голови поросяти – у сумі 680 грн.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни у відповідності з методикою переведення показників успішності знань студентів університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 9).

Таблиця 9

**Шкала переведення показників успішності знань студентів ХНЕУ
в систему оцінювання за шкалою ECTS**

Оцінка за шкалою ХНЕУ	Визначення	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національ- ною шкалою
12–11 балів	Відмінне виконання	(A)	Відмінно
10 балів	Вище середнього рівня	(B)	
9–7 балів	Взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	(C)	Добре
6 балів	Непогано, але зі значною кількістю недоліків	(D)	Задовільно
5–4 балів	Виконання задовольняє мінімальні критерії	(E)	
3 бали	Потрібне повторне складання	(FX)	Незадовільно
2–1 бали	Необхідне повторне вивчення дисципліни	(F)	

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Маляревський Ю. Д. Облік активів підприємства : навч. посібн. / Ю. Д. Маляревський, М. С. Горяєва. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 192 с.
2. Звітність підприємств : навч. посібн. / за ред. проф. Ю. А. Вериги. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 656 с.
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку: коментарі / ред. Я. Ковтарева. – Х. : Фактор, 2008. – 1328 с.
4. Тютюнник П. С. Финансовый учет : учебн. пособ. / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревский. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2003. – 288 с.
5. Тютюнник П. С. Фінансова звітність : навч. посібн. / П. С. Тютюнник, Ю. Д. Маляревський. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 256 с.

11.2. Додаткова

6. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні : навч.-практ. посібн. / за ред. С. Ф. Голова – Дніпропетровськ : ТОВ "Баланс-Клуб", 2000. – 768 с.

7. Бухгалтерський облік у сільському господарстві : навч. посібн. / за ред. Ф. Ф. Бутинця та М. М. Коцупатого. – Житомир : ПП "Рута", 2003. – 511 с.

8. Бухгалтерський облік у сільському господарстві в первинних документах і проводках / за ред. М. Ф. Огійчука та В. М. Пархоменка. – Х. : Фактор, 2008. – 480 с.

9. Бухгалтерський фінансовий облік / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 608 с.

10. Круш П. В. Капітал та основні засоби: навч. посібн. / П. В. Круш, В. І. Подвігіна, О. В. Клименко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 166 с.

11. Облік сільськогосподарської діяльності : навч. посібн. / за ред. В. М. Жука. – К. : Вид. ТОВ "Юр-Агро-Веста", 2007. – 368 с.

12. Облік у галузях виробництва і послуг : навч. посібн. / Ю. Д. Мальяревський, М. С. Горяєва, Н. С. Пасенко та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 616 с.

13. Справжній бухоблік. – 3-тє вид., перероб. і доп. / Н. Білова, А. Бобро, Д. Винокуров. – Х. : Фактор, 2008. – 1264 с.

11.3. Ресурси мережі Інтернет

14. Господарський кодекс України від 16.01.03 № 436-IV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

15. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів та документів і розрахунків, затверджена наказом Міністерства фінансів. України в редакції Закону України від 18.11.11 № 69 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0202-94>.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.

17. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/p_stat_kl/kved.htm.

18. Методика оцінки майна, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.03 № 1891 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1891-2003-%D0%BF>.

19. Методичні рекомендації з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків і незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств, додаток до листа Міністерства аграрної політики України від 04.03.03 № 37-27-12/14023 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN11085.html.

20. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.06 № 1315 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=66856.

21. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.07 № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=668.

22. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів затверджені наказом Міністерства фінансів України від 16.11.09 N 1327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293611.

23. Методичні рекомендації з обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.03 № 561 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293623.

24. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах затверджені Наказом Міністерства аграрної

політики України від 21.12.07 № 929 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.balance.ua/sai/sprav_info/metodrekom_uchet_zapasov.html.

25. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України від 21.02.08 № 73 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agik.net.ua/tag/metodika>.

26. Національні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

27. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.11 № 1591 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

28. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

29. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.96 № 116 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

30. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

31. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 [Електронний ресурс]. – режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.

32. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF/>.

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни	8
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами	9
4. Плани лекцій	14
5. Плани практичних (семінарських) занять	19
6. Самостійна робота студентів	21
7. Контрольні запитання для самодіагностики	23
8. Індивідуально-консультативна робота	27
9. Методики активізації процесу навчання	27
10. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів	29
11. Рекомендована література	34

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма навчальної дисципліни
"ОБЛІК АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит"
денної форми навчання

Укладачі: **Маляревський Юрій Дмитрович**
Горяєва Марина Сергіївна

Відповідальний за випуск **Пилипенко А. А.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бриль В. О.**

План 2013 р. Поз. № 7.

Підп. до друку Формат 60 × 90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 2,5. Обл.-вид. арк. 3,13. Тираж прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.